
Lyrik af

Kaj Munk

Udgivet i 2018. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Kilde Munk, Kaj, ÅÅÅÅ. , København: XYZ forlag.

KAJ MUNK

Danmark

MED TEGNINGER AF HERLUF JENSENIUS

NYT NORDISK FORLAG. ARNOLD BUSCK. KJØBENHAVN

DANMARK

lidt om Folk og Fædreland
fortalt de kærester af mine Landsmænd
Børnene

Af
KAJ MUNK

Med Tegninger af
HERLUF JENSENIUS

NYT NORDISK FORLAG. ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN MCMXLIII

KOM og sæt jer her, I smaa!
Naar I Kreds om mig har slaaet
vil jeg gerne prøve paa
at fortælle jer om noget,
som vi alle holder af
og vil aldrig skilles fra:
det, der hedder DANMARK.

Danmark — det er her, vi bor,
det er her, hvor vi blev fødte,
og hvor vores Far og Mor
første Gang hinanden mødte.
Far og Mor igen til *dem*
havde ogsaa *deres* Hjem
her i *Fædrelandet*.

Tænk jer: tusind Aar og mer
— syn's I ikke, det er mange?
— har vi *Danske* sammen her
sunget vore glade Sange,
pløjet Mark og pløjet Hav,
vugget Barn og lagt i Grav,
staaet os i Krige.

Gorm den Gamle — hans Bedrift
var at samle Danmarks Rige.
Han var Konge og var gift
med en ganske dejlig Pige
— stammed' vist fra Engelland.
Hun var Kone, han var Mand.
De to skabte Riget.

Skal vi ha' et Kort paa Væg!
Se, i Havet ligger Landet

li'som Blommerne i Æg.
Kun mod Syd er Hul i Vandet;
dær hun satte os paa Fod,
kaldtes *Thyra Dannebod*,
bygged' *Dannevirke*.

Deres Sønnesøn, Kong *Svend*,
var en Viking uden Lige.
Med sin Dragesnækkes Mænd
tog han hele Englands Rige.
Og hans Søn, *den store Knud*,
herlig Helt og glad i Gud,
bygged Danmark Kirker.

For engang vi dyrket har
Odin, Thor og Tyr og Frejr.
Men fra Frankrig kom *Ansgar*
med sin Tro paa Kristi Sejr,
gav os Daab og Altergang,
vied under Klokkeklang
Mænd til Kristi Kæmper.

Dog — vor unge *Kristendom*
var endnu for svagt et Værge.
Fra de tyske Kyster kom
Venderne herop at hærge,
satte Ild paa Bondens Hus,
styrted Kongens Gaard i Grus,
ødelagde Kirker.

MEN FRA FRANKRIG KOM ANSGAR

„Nej, de Vender maa i Baand,“
svor Kong *Valdemar den Store*.
Esbern Snar og Absalon,
— disse to var Tvillingbror'e
— raabte: „Bravo, vi er med!“
og saa sejled' de af Sted
lige ned til Venden.

Absalon var expedit.
Strax til Suppebrænde gjordes
deres *Afgud Svantevit*.
Snart var hele Venden vores.
Absalon til Danmarks Gavn
bygged siden *København*.
Saxo skrev det hele.

Kongens Søn hed *Valdemar*
som sin Far, med Tilnavn *Sejr*.
Han en vældig Kriger var,
drog til *Estland* og slog *Lejr*.
Nær han havde tabt i Slag.
Da fra Himlen faldt vort Flag,
Dannebrog, med *Sejren*.

Valdemar, da han blev graa,
sørged ogsaa godt for *Loven*.
Loven siger: „Ingen maa
være falsk og fejj og hoven.
Vi skal enes frit og smukt.
Hvem der ikke vil, faar Tugt.
Saadan maa det være.“

Hvad man ret skal huske paa,
det kan hurtigt gaa i Glemme.
Gode Tider rask vil gaa,
efterfølges tit af slemme.
Ak, vi glemte Kongens Bud,
skældte stygt hinanden ud,
vilde hver sit eget.

Saa var der en tysk *Grev Gert*
— *Kullegreven* man ham kalder.
Og han tænkte: „Det er svært,
som min Nabo har Rabalder!
Folk foruden Sammenhold
falder nemt i Fjendevold;
tysk skal Danmark blive!“

Kong *Kristoffer Rævestjert*
duede ikke til at styre.
Ind i Jylland brød *Grev Gert*
med en Hær saa helt uhyre.
Ingen ret ham Modstand bød;
angst vi sad med Haand i Skød,
sukked under Aaget.

Men *Niels Ebbesen*, en Mand,
sindig og stiltfærdig Jyde,
lod sig ej i eget Land
Trældom af en fremmed byde
passede Hr. Greven op,
hugg, saa Hovede fra Krop
flintred hen ad Gulvet.

Atterdag med et det var
nok engang i Danmarks Rige.

Og en ny Kong *Valdemar*
viste sig de gamles Lige,
Tysken fik han sat paa Port,
Dansken fik han enig gjort,
Loven atter agtet.

Uden Søn i Grav han gik.
Hør saa bare, hvad der skete!
tænk: en Dame Tronen fik,
det var Datteren *Margrethe*.
Hun forstod den sande Fred.
Norges Land og *Sverrigs* med
føjed hun til *Danmarks*.

Svenske, norske, danske Mænd
jamen hvor vi klæ'r hinanden,
naar vi enigt gaar i Spænd!
Men den Trolld med Horn i Panden
— gid han hang paa Lygtepæl!
hvisked til os: „Regn dig selv
mere end de andre!“

Hvorfor lytter Folk paa Jord
dog til ham med Horn i Panden?
Allerværst det gik i *Nord*
under *Christian den Anden*.
Han i Sverrigs Hovedstad
gav dets Adel blodigt Bad,
tabte Sverrigs Krone.

Ellers Christian „Tyran“
hørte ikke til de Onde,
kaldtes hjemme herlig Mand
af sin Borger og sin Bonde.
Holland var *Mor Sigbrit* fra,
Dyveke holdt Kongen af,
hun var Sigbrits Datter.

Giv din Godhed til de smaa!
faa de stores Had i Rente!
Adelen vil ikke staa
foran Sigbrits Dør og vente.
Dyveke af Kirsebær,
hvori Gift der puttet er,
dør ved Kongens Hjerte.

Kongen flyr med sine Børn
udenlands i Sorg og Længsel.
Siden som en stækket Ørn
havnede han i et Fængsel,
sad til alle Smaafolks Sorg
som i Bur i *Sønderborg*,
døde langt om længe.

Vi og Svenskerne er skabt
til at enes kønt om Freden.
Alt for længe var det knapt,
alt for knapt med Enigheden.
Dog som gode Venner nu
kommer gerne vi i Hu
gamle Drengestreger.

Danske Konger var i Kast
uafbrudt med svenske Hære.
Taprest stod ved højen Mast
vel Kong *Christian den Fjerde*.
Byggelysten, bred og brav.
Elsket højt. I Kamp paa Hav
misted han sit Øje.

Med i alt. Til Lands og Vands.
— Mange Børn han kaldte sine.
Men i næsten hellig Glans
straaler *Leonor Christine*.
Som til Dronning var hun kald't,
Hustru, der er tro trods *alt*,
det er mer end Dronning.

KONG CHRISTIAN DEN FJERDE

Ulfeld hun til Husbond faar.
Ak, han blev en Landsforræder.
Toogtyve lange Aar
sad i Blaataarn hun — med Hæder.
Ser I, Børn: Er Sindet stort —
Vold faar kun det større gjort.
Stolt er *Jammers Minde*.

Vinteren brød rigtig løs
under *Frederik den Tredie*
Alle vore Bælter frøs
sammen til en slem Tragedie.
Svenske Drot med Fynd og Klem
red paa Is fra Jylland frem
Ø for Ø til Sjælland.

„Herre Konge, flygt jer Vej!“
maatte København nu bede.
Men Kong Fredrik svared: „Nej.
Jeg vil dø her i min Rede.“
Døde han saa? Tværtimod.
Kongens Trods fik Folk paa Fod,
Svensken blev fordrevet.

Men til Sverrig var dog tabt
østre Vang af Danmarks Vænger.
Som Vorherre havde skabt
Danmark, var det ikke længer.
Danske Kongers Hjertesag
blev at vinde os en Dag
Skaanes Land tilbage.

Da den onde Krig var endt,
sagde Frederik den Tredie:
„Alt for manges Regiment’
gør en ynkelig Komædie.“
Griffenfeld var Kongens Ven,
gjorde med sin snilde Pen
Kongen enevældig. —

Norge delte Danmarks Kaar.
De var snart som Ka'l og Pige.
Over fire hundred Aar
var vi to et Tvillingrige.
Norges Folk — det si'r jeg jer:
mellem alle Jordens er
Norges Folk det bedste.

I de Aar af Sammenhold
gav os Norge mangan Gave.
En af dem var *Tordenskjold*,
Lyn og Drøn paa Nordens Have.
Faar vi bedre Tid engang,
skal jeg synge jer en Sang
om den Guts Bedrifter.

Som det skrives ned i Bog,
har vi af en Nordmand faaet
selveste *det danske Sprog*,
Mønt af Guld, af *Holberg* slaet.
Han skrev ligefrem og Vers.
Og hvor laved han Kommers,
naar han skrev *Komedier!*

Skønt de bar vort Land, var dog
Danmarks Bønder endt som Trælle.
Bondens Ven, *Grev Reventlow*,
talte mod det Træhest-Vælde.
Bød da *Sjette Frederik*:
„Ej er Trældom Nordens Skik.
Fri skal Bonden være.“

Flaaden, Danmarks Magt og Ros
England Flaaden fra os røver,
skønt en Dreng som *Willemoes*
stred som en at Danmarks Løver.
Haardt! Og endnu mere haardt:
Norge blev ej længer vort,
Sverrig bandt det til sig.

OEHLENSCHLÆGER

GRUNDTVIG

Danmark hjertesaaret sad.
Tro og Daad dog Saaret læger.
Digterne stod frem og kvad,
dejligst af dem *Oehlenschläger*.
Grundtvig gav os Salmesyn.
Eventyret fløj fra Fyn

helt til Verdens Ende.

Frederik med Syvtal paa
vilde ogsaa Frihed dyrke.
Han lod sig det Valgsprog slaa
Folkets Kærlighed min Styrke.
„Enevælden er forbi.
Lad os hjælpes, jeg og I!“
sa’ e han *femte Juni*.

Sønderjylland, skønne Del
af vort Land, du fri og kække!
saa var der en grim Kamel,
der fra Mor dig vilde trække.
Frederik i Krig da drog.
Fjenden han tilbageslog.
Men saa døde Kongen.

KONG FREDERIK DEN SYVENDE

Atter kom Kamelen frem,

havde med sig Bjørn og Løve.
Søndre Væg af Danmarks Hjem
lykkedes det dem at røve.
Sønderjylland fik det brydsk
halve Hundred Aar paa Tysk,
vedblev Dansk at tale.

Underfuldt befriende
det er Modermaalets Tone.
Christian den Tiende
bærer nu den gamle Krone.
Han kan ride Solen frem.
Sønderjylland red han hjem
paa sin hvide Ganger.

Se, nu har jeg vist jer, Børn:
Konge, Smaamand, Præst og Greve,
hver en Dansker tog sin Tørn,
for at Danmark skulde leve.
Ogsaa I, naar I gror til,
tro for Danmark leve vil,
dø, om det skal være.

Kik igen til Kortet frem!
se, der ligger kønt i Havet
vort og vore Fædres Hjem,
studset lidt af Nabolavet.
Er der gaaet Stykker fra,
holder vi des mere af det,
der er tilbage.

Jylland han er Gaardens Mand,
Sjælland er hans rappe Kone.
Lolland, Fyn og Langeland
under Solens Lysekroner
pjasker rundt med Klap og Kys,
og *Bornholm* gaar rent til Søs.
Sikke vilde Unger!

Ja da! her er nok af Liv
i den gamle Gaard ved Vandet.

Og naar Vinden blæser stiv,
løfter Dannebrog Landet.
I Atlantens fjerne Søer
trods vore Klippeøer.
Grønland gi'er os Storhed.

Yndigt er vort Sommerland.
Blomstermylder, Fuglevrimlen.
Kornet naar fra Strand til Strand.
Alle vegne spejles Himlen.
Højt, som hver en Tid tilforn,
maner Kirkens hvide Taarn,
signer Klokken Folket.

Vintren kommer en to tre.
Den kan bide, slaa og drille.
Raske Børn af Frost og Sne
bli'r dog bare ellevilde.
Altsaa ud paa Ski at staa!
løb paa Skøjter! men pas paa:
Næsen løber ogsaa.

Havet mod vor lave Kyst
højner sig med tunge Bølger.
Kysten holdt til hver en Dyst,
holder vel til dem, der følger.
Rask som Vikingfolket før
sadler vi de sortblaa Søer,
rider Danmark større.

Dette friske, aabne Lands
Folk, det frieste i Verden,
for det høje vaagen Sans,
jævnt og muntert i sin Færden,
lille, men des mere stort
paa sin Vagt i Friheds Port.

Lov mig det, I Dreng!

Overfalder U-Ret os,
skal vi trodse Frygt og Smerte,
tro paa Gud og modigt slaas.
Da kun bærer vi i Hjerte
Loven fra Kong Valdemar,
og er tro mod det, som var
altid Skik i Danmark.

Finland! Sverrig! Island! Jer
kalder *Danmark* paa og *Norge*.
Tiden for os inde er
til at bygge *Nordens* Borge.
Staar vi skilt, er vi fortabt.
For hinanden er vi skabt.
Knyt os sammen, Skaane!

Smil saa, Børn, til Mark og Strand,
der gav Kræfter, saa vi stod os!
Bøj jer for vort Fædreland,
der var altid god imod os.
Tak jer Gud for Hjemmets Jord.
Rejs jer saa og kys jer Mor.
Længe leve Danmark!